

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci stěžovatelky **S. Z.**, zastoupené JUDr. Ivo Adámkem, advokátem se sídlem v Ostravě – Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrčilova 13, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 11. 2006, č. j. 59 Az 116/2005 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Zástupci stěžovatelky advokátovi JUDr. Ivo Adámkovi **se určuje** na odměně za zastupování částka 5712 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatelka se kasační stížností podanou v zákonné lhůtě domáhala zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 11. 2006, č. j. 59 Az 116/2005 - 18, a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 20. 9. 2005, č. j. OAM-1708/VL02-VL02-2005, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout,

že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V projednávané věci Nejvyšší správní soud na základě shora uvedených obecných úvah konstatuje, že stěžovatelka opírá kasační stížnost o důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatelka především namítá, že si ministerstvo v rozporu s ustanovením § 34 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) neopatřilo úplné důkazy a v důsledku této vady nemohlo ani zjistit přesně a úplně skutečný stav věci (§ 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 citovaného zákona), a proto v rozhodnutí nevycházelo ze zjištěných podkladů a nesprávně posoudilo i žádost o udělení azylu.

Judikatura Nejvyššího správního soudu dává dostatečnou odpověď na uvedenou námitku stěžovatelky, která přichází s výhradou, o níž se tento soud již vyslovil dříve v uveřejněných rozhodnutích.

Uvedený stížní bod je zcela obecný a není z něho patrné, v jakém směru a jakých konkrétních pochybení se mělo ministerstvo a krajský soud dopustit při rozhodování. Takto formulovaná výhrada je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, která byla zaujata v souvislosti s konkretizací stížních námitek. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, www.nssoud.cz, zaujal názor, že „není důvodem kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., cituje-li stěžovatel toliko zákonný text tohoto ustanovení nebo jeho část, aniž by jej v konkrétní věci specifikoval, a nekonkretizuje-li vady v řízení či vady v právním úsudku, jichž se soud podle stěžovatele dopustil“. Obdobně se vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 - 37, uveřejněném pod č. 312/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kde uvedl, že „pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“. Proto stěžovatelka nemůže v kasační stížnosti úspěšně namítat, že ministerstvo či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí. Ostatně ministerstvo a krajský soud při svém rozhodování vycházely ze standardních důkazů, kterými byly především žádost stěžovatelky o udělení azylu ze dne 7. 9. 2005 a pohovor provedený se stěžovatelkou dne 14. 9. 2005.

Stěžovatelka rovněž v kasační stížnosti namítala, že její problémy na Ukrajině jsou pouze zdánlivě soukromého charakteru, neboť jsou obrazem poměrů v této zemi a podrobně jsou popsány i v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků. V její vlasti ji manžel neustále psychicky a fyzicky týral, ale nemělo žádného smyslu se obracet na policii, která takové poměry trpí a pravděpodobně je i podporuje.

Judikatura Nejvyššího správního soudu dává dostatečnou odpověď na uvedené námitky stěžovatelky. Konkrétně rozsudek ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37,

www.nssoud.cz., podle něhož „za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim“. Obsah spisu nesvědčí o tom, že by stěžovatelka byla v tomto smyslu pronásledována. Bývalý manžel stěžovatelky byl policií i zadržen poté, co ji fyzicky napadl. Pokud byl později propuštěn, nelze ještě hovořit o tom, že by státní orgány nečelily trestné činnosti páchané na stěžovatelce. O pronásledování totiž dokonce nejde ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a jejich opatření nemají trvalý a stoprocentní efekt (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, č. j. 6 A 571/94 - 25, www.nssoud.cz.). Jelikož stěžovatelka nebyla pronásledována státní autoritou, ale soukromou osobou, nelze hovořit o tom, že by byla v zemi původu pronásledována ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu. Z tohoto důvodu proto krajský soud nepochybil, pokud dospěl k závěru, že následné jednání stěžovatelky bylo právem posouzeno podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Ostatně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, www.nssoud.cz, též vyslovil, že „Obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu...“. V tomto případě se stěžovatelka v zemi původu ani neobrátila se stížností na příslušné nadřízené orgány policie či jiné ústavní orgány, pokud se domnívala, že je policie při vyšetřování protiprávní činnosti jejího bývalého manžela málo aktivní.

Nejvyšší správní soud i opakovaně judikoval (srov. např. rozsudek ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. 7 Azs 81/2006, www.nssoud.cz.), že „Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uvedené v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatelky odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, věty první, za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena soudem ustanoveným advokátem JUDr. Ivo Adámkem a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle obsahu spisu dne 7. 3. 2007 nahlížel advokát do spisu a dne 13. 3. 2007 vypracoval doplnění kasační stížnosti. Za tohoto stavu činí jeho odměna částku 5712 Kč (jeden úkon právní služby za 2100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) citované vyhlášky za použití odst. 3 citovaného ustanovení, kterým je prostudování spisu; jeden úkon právní služby za 2100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) citované vyhlášky s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky, kterým je podání ve věci samé; náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky a 19 % daň z přidané hodnoty).

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu